बालमोदिनी

वस्त्रस्य उपयोगः

◆ शशिकान्तरावः, क्यालिफोर्निया

कदाचित् कश्चन शिष्यः बुद्धं विनयेन अवदत् - ''आचार्य ! मम वस्त्राणि सन्ति सर्वथा जीर्णानि । कृपया नूतनं वस्त्रं दाप्यताम्'' इति ।

बुद्धः तस्य वस्त्रम् अपश्यत् । तत् सर्वथा जीर्णम् आसीत् । अतः बुद्धः झटिति एव आपणिकम् आहूय सूचितवान् यत् एतस्मै योग्यं नूतनं वस्त्रं सज्जीकृत्य दीयताम् इति । एतत् श्रुत्वा शिष्यः बुद्धं विनयेन प्रणम्य हर्षेण ततः अगच्छत् ।

अनन्तरदिने यदा प्रणामाय सः शिष्यः आगतः तदा नूतनवस्त्रधारिणं तम् अपृच्छत् बुद्धः - ''भवतः नूतनं वस्त्रं सुखकरम् अस्ति ननु ? एतत् नूतनं वस्त्रं प्राप्य भवता पुरातनं वस्त्रं किं कृतम् ?''

तदा शिष्यः अवदत् - ''अहम् आस्तरणम् इव तस्य उपयोगं कुर्वन् अस्मि'' इति ।

''तर्हि, भवतः पुरातनस्य आस्तरणस्य का व्यवस्था कृता ?''- बुद्धः अपृच्छत् ।

शिष्यः अवदत् - ''वातायनस्य जवनिकारूपेण अहं पुरातनास्तरणस्य उपयोगं कृतवान्'' इति ।

'भवतः पुरातनजवनिकायाः का कथा ?''

''पाकशालायाम् उष्णं भाण्डं ग्रहीतुम् उपयुज्यते तत् ।''

''अस्तु, किं भवान् वक्तुं शक्नुयात् यत् पाकशालायां विद्यमानानां पुरातनानां वस्त्राणां का गतिः जाता स्यात् इति ?''

''तानि पुरातनानि वस्त्राणि कुट्टिमप्रक्षालनाय उपयुज्यमानानि सन्ति ।''

''एवं तर्हि कुट्टिमप्रक्षालनाय उपयुज्यमानानां पुरातनानां वस्त्राणां का गतिः जाता स्यात् ?''

''आचार्य, तानि बहुत्र विच्छिन्नानि आसन् इत्यतः वयं तैलदीपस्य वर्तिकारूपेण तेषाम् उपयोगं कृतवन्तः । इदानीं भवतः अध्ययनप्रकोष्ठे ताः एव वर्तिकाः प्रकाशं प्रसारयन्त्यः सन्ति ।''

एतत् श्रुत्वा बुद्धः सन्तृप्त्या स्मेरवदनः सन् - ''साधु ! साधु ! सम्यक् एव मम तत्त्वानाम् आन्तर्यं गृहीतम् अस्ति भवता'' इति उक्त्वा ततः निर्गतवान् ।